

MESTO RAJECKÉ TEPLICE

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2018 – 2024

OBSAH

ÚVOD	4
TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	5
ČO JE KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE	5
ÚČASTNÍCI KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	5
VÝHODY, PRINCÍPY A PODSTATA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA	6
PRÁVNY RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	7
KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	10
NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2015 – 2020	10
DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA	12
POČET OBYVATEĽOV A POHYB OBYVATEĽSTVA	12
ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV PODĽA POHLAVIA A VEKU	16
KONFESIONÁLNA A NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	17
NEZAMESTNANOSŤ	18
ŠKOLSTVO A ZDRAVOTNÍCTVO	22
SOCIÁLNE SLUŽBY V MESTE	24
VEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	24
NEVEREJNÍ POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	27
POŽIADAVKY PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	30
Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	30
Súhrnné zhrnutie dotazníkového prieskumu a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb	35
STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	37
CIELE A OPATRENIA	38
IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU	42
HARMONOGRAM REALIZÁCIE OPATRENÍ	42
REALIZAČNÉ PODMIENKY	45
MONITORING PLNENIA A SPÔSOB VYHODNOCOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU	49
ZÁVER	50

PRÍLOHY	51
Zoznam informačných zdrojov	51
Zoznam skratiek	51
Zoznam tabuliek a grafov	52
Dotazník pre obyvateľov	53

ÚVOD

Oblasť sociálnej politiky významne ovplyvnil proces decentralizácie a reformy verejnej správy, čo sa prejavilo prechodom rozsiahlych kompetencií na miestnu samosprávu. Mestá a obce sa tak stali významným realizátorom sociálnej politiky a od miestnej samosprávy v súčasnosti vo veľkej miere závisí rozsah, podmienky a v neposlednom rade kvalita poskytovaných sociálnych služieb. Sociálne služby sú teda súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudskoprávny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Komunitný plán sociálnych služieb je vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona o sociálnych službách a tiež s ohľadom na národné priority rozvoja sociálnych služieb, berúc do úvahy miestne podmienky, potreby a špecifiká. Jeho základnou ideou je komunitný rozvoj, skvalitnenie a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb, resp. doplnenie chýbajúcich sociálnych služieb na základe požiadaviek a záujmu občanov mesta.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Rajecké Teplice na roky 2018 – 2024

bol schválený mestským zastupiteľstvom

dňa 7.12.2017 uznesením č. 64/2017.

TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

Čo je komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie sociálnych služieb možno považovať za metódu, prostredníctvom ktorej je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí,
- zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Účastníci komunitného plánovania

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú ich a organizujú. Na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom – „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ alebo ďalšia právnická osoba a fyzická osoba – „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.
- **Prijímatelia sociálnych služieb** – sú fyzické osoby, užívatelia sociálnych služieb, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii. Tá môže spôsobovať ohrozenie sociálnym vylúčením, obmedzenie schopnosti začleniť sa do spoločnosti a samostatne riešiť svoje problémy. Do nepriaznivej životnej situácie sa pritom jednotliviec môže dostať z rôznych dôvodov – v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, spôsobu života, trestnej činnosti a pod. Zapojením prijímateľov sociálnych služieb do komunitného plánovania sa získavajú informácie o

ich potrebách, na ktoré treba reagovať a o súčasnej kvalite a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb.

Do procesu komunitného plánovania sa môže zapojiť aj široká **verejnosť**. Občania majú možnosť do určitej miery podieľať sa a ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb. Proces komunitného plánovania je založený na demokratických princípoch, umožňuje zapájať sa do diania v obci a vyjadriť tak názor na danú problematiku.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je pripraviť strategický dokument, ktorý za účasti zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a verejnosti umožní v strednodobom časovom horizonte efektívnejšie rozvíjať sociálne služby.

Výhody, princípy a podstata komunitného plánovania

Hlavnou výhodou komunitného plánovania je skutočnosť, že sú doňho zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, prijímatelia). To nielenže napomáha zvyšovať kvalitu plánovania a poskytovania sociálnych služieb, ale taktiež výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, a to nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb ako výsledok komunitného plánovania zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifiká.

Najdôležitejšie **princípy** komunitného plánovania sú:

- *princíp triády*, predstavujúci spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb a rovnako princíp dohody, ktorý je charakterizovaný výsledným plánom,
- *princíp rovnosti*, ktorý zaručuje každému právo zaujímať sa o veci verejné; každý občan má právo slobodne sa vyjadriť a zároveň nikto nesmie byť vylúčený a diskriminovaný,
- *princíp skutočných potrieb*, čo charakterizuje analýza popisujúca stav služieb,
- *princíp kompetencie účastníkov*, ktorý kladie dôraz na profesionalitu a zodpovednosť.

Podstatou komunitného plánovania je teda zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú alebo sa ich v budúcnosti týkať môžu, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základným pilierom plánovania je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších

riešení. Zásadný význam v procese plánovania má preto poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomné prepojenie a spolupráca.

Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Sociálne služby sa poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách), ktorý upravuje podmienky, postupy a formy poskytovania sociálnych služieb ako aj povinnosti poskytovateľov. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu, že:

- osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- je ohrozený jej vývoj v dôsledku jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- osoba je ťažko zdravotne postihnutá alebo má nepriaznivý zdravotný stav,
- osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- osoba vykonáva opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- osoba je ohrozená správaním iných fyzických osôb alebo sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- osoba zotrváva v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generáčnej reprodukovanej chudoby.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

- **sociálne služby krízovej intervencie** (terénna sociálna služba krízovej intervencie; poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach – nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, zariadenie núdzového bývania; nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu),
- **sociálne služby na podporu rodiny s deťmi** (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života, služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie),
- **sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku** (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, domáca opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčitateľská služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie tlmočníckej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- **podporné služby** (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, podpora samostatného bývania, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny).

Zákon o sociálnych službách v § 80 taxatívne upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať, prípadne zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb a zriaďovať a zakladať zariadenia.

Do pôsobnosti obce patria tieto druhy sociálnych služieb:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- odľahčovacia služba,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

Komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) je strategický dokument, ktorý analyzuje stav poskytovaných sociálnych služieb na území mesta, hodnotí potreby a požiadavky jej obyvateľov a navrhuje budúci rozvoj v oblasti sociálnych služieb na stanovené obdobie. Dokument je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj možnosti finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

Najdôležitejšie **ciele komunitného plánu** sú:

- zistiť potreby a požiadavky prijímateľov sociálnych služieb,
- zistiť plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- koordinovať ponuku a dopyt v sociálnych službách,
- vytvoriť kompromis medzi predstavami, požiadavkami, možnosťami a dostupnými zdrojmi,
- zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb,
- stanoviť priority pre budúci rozvoj sociálnych služieb.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 – 2020

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrďuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti. Reflektujú na aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým na nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality.

Slovenská republika si v oblasti sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 zadefinovala nasledovné **priority**:

- ✓ zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
- ✓ podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- ✓ podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvalé v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- ✓ zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNA ANALÝZA

Sociálne služby predstavujú jednu z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a sú alebo v budúcnosti môžu byť pre mnohých dôležitou oporou sociálneho začlenenia občanov a uspokojovania sociálnych potrieb. Dostupnosť sociálnych služieb (či už z hľadiska geografického alebo z hľadiska ich variability) do značnej miery závisí od rôznorodosti ich poskytovateľov, a preto je veľmi dôležité pri ich plánovaní vychádzať najmä z porovnania existujúcej ponuky sociálnych služieb so zistenými potrebami prijímateľov. Pre správne určenie potrieb poskytovania sociálnych služieb je tak potrebné poznať sociálne a demografické východiská.

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva mesta Rajecké Teplice za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 49 (z 2 936 v roku 2007 na 2 985 v roku 2016). Viac ako dve tretiny obyvateľov mesta (67,8 %) tvorí alochtónne obyvateľstvo (podľa výsledkov SODB 2011).

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva Rajeckých Teplic

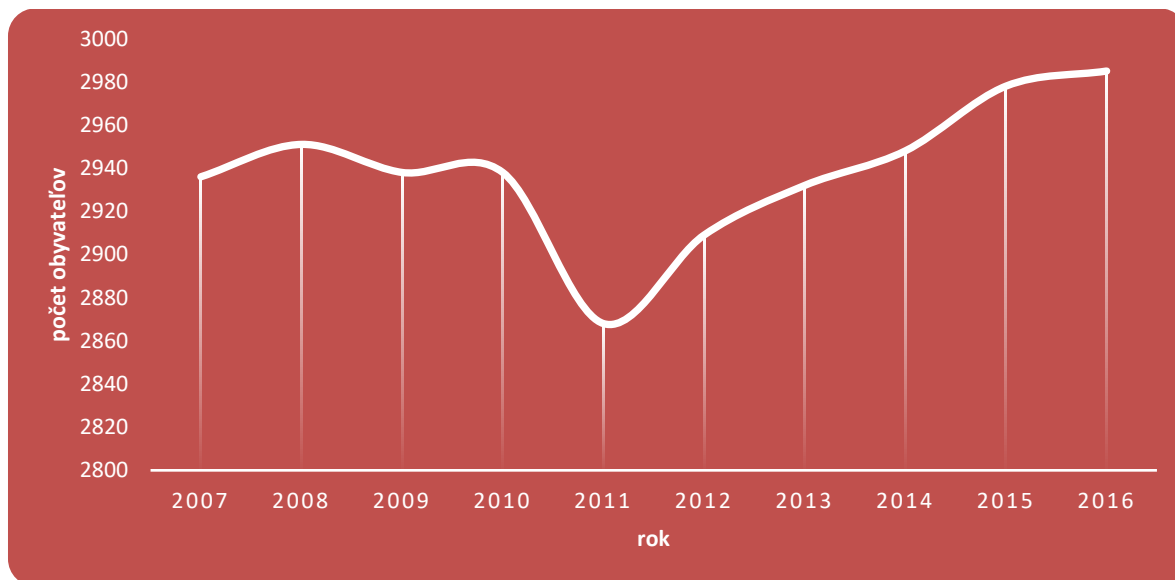
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov (k 31.12.)	2936	2951	2938	2938	2868	2909	2932	2948	2978	2985
Živonarodení	21	25	25	20	31	32	39	26	34	35
Zomrelí	33	27	37	27	35	32	29	28	28	24
Bilancia prirodzeného pohybu	-12	-2	-12	-7	-4	0	10	-2	6	11
Pristťahovaní	59	48	31	53	73	77	50	57	55	47
Vystťahovaní	61	31	32	46	37	36	37	39	31	51
Migračné saldo	-2	17	-1	7	36	41	13	18	24	-4
Bilancia celkového pohybu	-14	15	-13	0	32	41	23	16	30	7
Hr.m. živorodenosti (‰)	7,2	8,5	8,5	6,8	10,8	11,0	13,3	8,8	11,4	11,7
Hr.m. úmrtnosti (‰)	11,2	9,1	12,6	9,2	12,2	11,0	9,9	9,5	9,4	8,0
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	-4,1	-0,7	-4,1	-2,4	-1,4	0,0	3,4	-0,7	2,0	3,7
Hr.m. imigrácie (‰)	20,1	16,3	10,6	18,0	25,5	26,5	17,1	19,3	18,5	15,7
Hr.m. emigrácie (‰)	20,8	10,5	10,9	15,7	12,9	12,4	12,6	13,2	10,4	17,1
Hr.m. migračného salda (‰)	-0,7	5,8	-0,3	2,4	12,6	14,1	4,4	6,1	8,1	-1,3
Hr.m. celkového prírastku (‰)	-4,8	5,1	-4,4	0,0	11,2	14,1	7,8	5,4	10,1	2,3

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Hoci sa počet obyvateľov v roku 2016 oproti roku 2007 zvýšil, celkovo možno konštatovať, že za ostatných 10 hodnotených rokov sa tento počet skôr pohyboval cca okolo úrovne 2950. V ostatných 5 rokoch však badať pozitívny trend, keď počet obyvateľov mesta nepretržite rastie.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov mesta Rajecké Teplice v rokoch 2007 – 2016 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

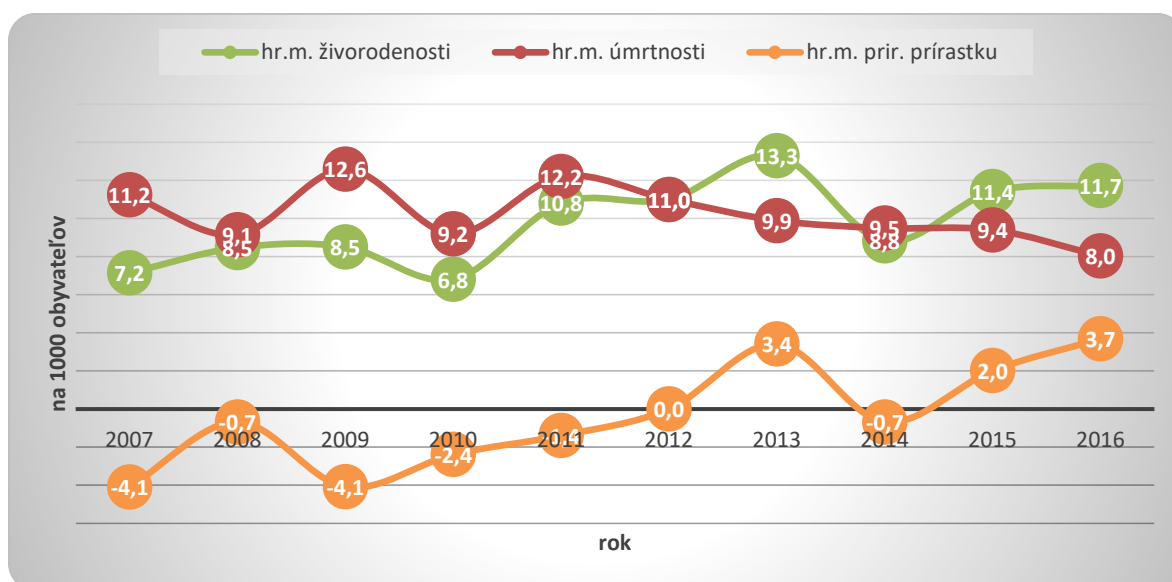
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne vyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 7 – 13 ‰. Počet živonarodených detí sa v meste medziročne pohyboval v rozmedzí 20 – 39. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Rajeckých Tepliciach 9,8 ‰. Mesto teda v tomto ukazovateli dosahuje málo priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Žilina sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 11,1 ‰, v Žilinskom kraji 10,5 ‰ a v Slovenskej republike rovnako na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako tomu bolo u počtu živonarodených, rovnako pomerne vyrovnaný priebeh – avšak s vyššími hodnotami. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2016 (24 osôb), najviac v roku 2009 (37 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 8,0 po 12,6 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Rajeckých Tepliciach 10,2 ‰. V meste teda môžeme pozorovať vyššiu mieru úmrtnosti ako má okres Žilina (10,0 ‰), Žilinský kraj i Slovenská republika (zhodne po cca 9,5 ‰).

Málo pozitívne hodnoty hrubej miery živorodenosti s mierne negatívnymi hodnotami úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Rajeckých Teplíc. Mesto bolo počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne stratové, pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenalo len v rokoch 2013 (+10 obyvateľov), 2015 (+6) a 2016 (+11 obyvateľov). Jedenkrát bola bilancia prirodzeného pohybu vyrovnaná (v roku 2012), ostatných 6 hodnotených rokov bola záporná. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa tak v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -4,1 ‰ v rokoch 2007 a 2009 po +3,7 ‰ v roku 2016. Z dôvodu kombinácie málo pozitívnej natality s mierne negatívnou mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov nepriaznivá (hoci v ostatných 5 rokoch badať výrazné zlepšenie situácie). Celkovo tak možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v meste poväčšine k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva Rajeckých Teplíc v rokoch 2007 – 2016

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v meste mierne negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v meste za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 18,7 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo cca 55 osôb). V absolútnom vyjadrení sa počet prisťahovaných medziročne pohyboval v rozmedzí od 31 v roku 2009 po 77 osôb v roku 2012. Hrubá miera imigrácie sa teda v meste pohybovala v rozmedzí od 10,6 po 26,5 ‰.

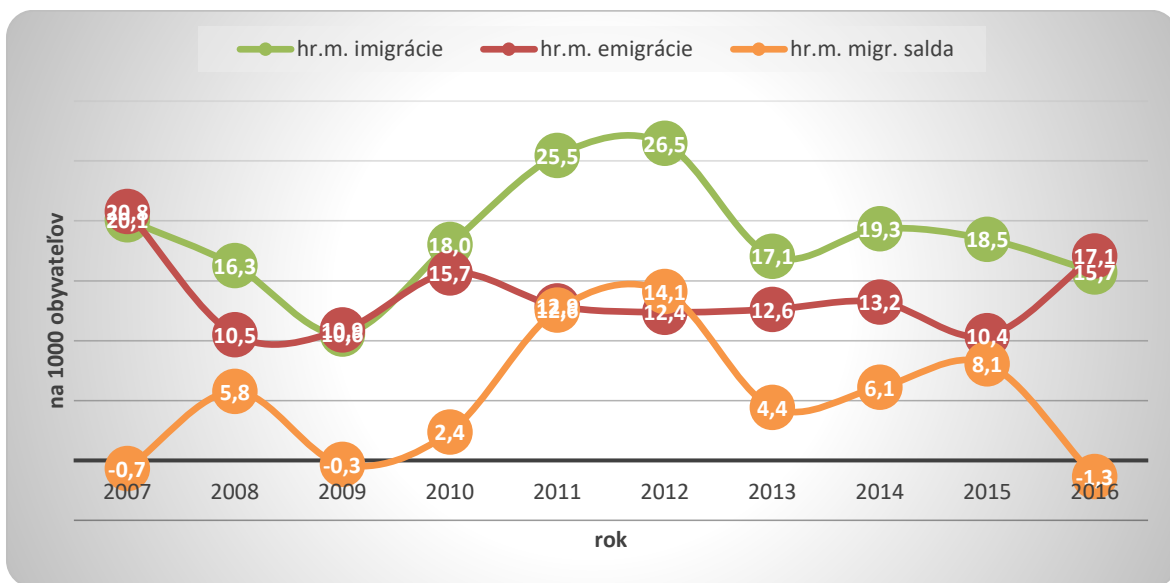
Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala oveľa nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 13,6 ‰ (v priemere cca 40 vystáňovaných osôb ročne). Tento

ukazovateľ sa pohyboval v rozmedzí od 10,4 ‰ v roku 2015 (31 vyst'ahovaných v danom roku), kedy bol najnižší, po 20,8 ‰ v roku 2007 (61 vyst'ahovaných), kedy bol najvyšší.

Výsledkom hore uvedených procesov bol priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -4 osôb v roku 2016 (migračný úbytok na úrovni -1,3 ‰) po +41 osôb v roku 2012 (migračný prírastok na úrovni +14,1 ‰). Záporné migračné saldo mesto zaznamenalo len 3x, ostatných 7 hodnotených rokov bolo migračné saldo kladné. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je veľmi priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva Rajeckých Teplic v rokoch 2007 – 2016

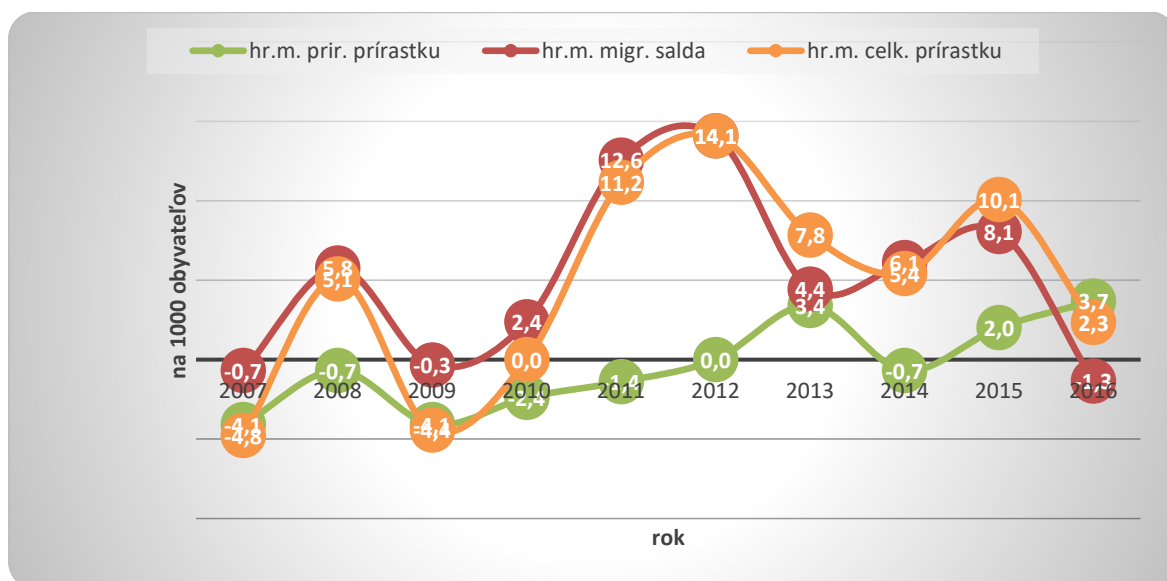
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné hodnoty, znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do mesta v danom roku prisťahovalo ako sa z neho vyst'ahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je v konečnom dôsledku celkový prírastok obyvateľov mesta Rajecké Teplice. Len v rokoch 2007 a 2009 bola bilancia celkového pohybu záporná a v roku 2010 bola vyrovnaná, ostatných 7 hodnotených rokov bola kladná.

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva Rajeckých Teplíc v rokoch 2007 – 2016

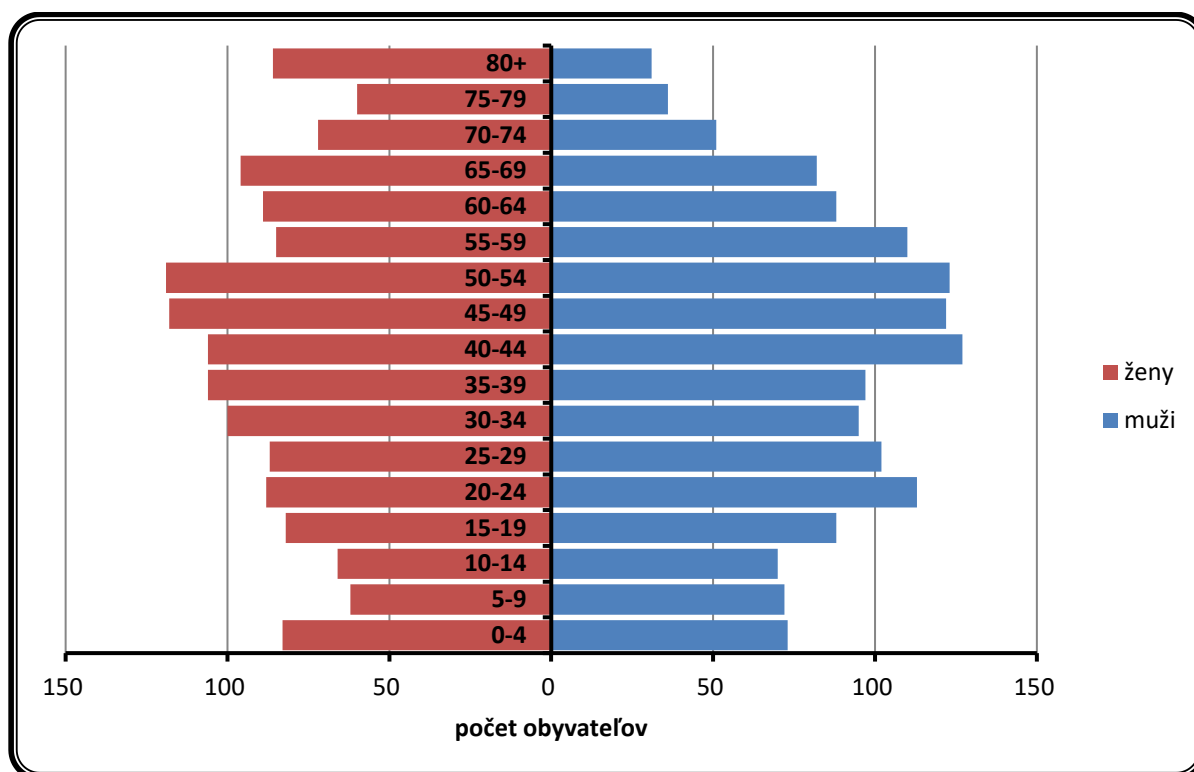
Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Rajeckých Teplíc ukazuje, že v meste sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0 – 14 r.) ani zďaleka nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 426 k 1128 k 31.12.2016). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Rajeckých Teplíc majú vekové skupiny (podľa poradia) 50 – 54 ročných (242 obyvateľov), 45 – 49 ročných (240) a 40 – 44 ročných (233 obyvateľov). Vysoké zastúpenie však majú aj vekové skupiny v dôchodkovom veku. K 31.12.2016 žilo v meste spomedzi 2 985 obyvateľov len 426 detí do 14 rokov a až 514 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 2 985 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 1 480 mužov a 1 505 žien, z 514 seniorov vo veku nad 65 rokov bolo 200 mužov a 314 žien. V nadväznosti na (regresívny) typ vekovej pyramídy možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov mesta (pri nezmenených podmienkach) klesať. V strednodobom horizonte možno predpokladať, že sa z dôvodu súčasného pomerne vysokého počtu obyvateľov v dôchodkovom a tiež v preddôchodkovom veku bude postupne zvyšovať tlak a nároky na samosprávu z hľadiska poskytovania sociálnych služieb.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva Rajeckých Teplíc k 31.12.2016

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, mierne prevláda poproduktívna zložka (65+ r.) nad predproduktívnou zložkou (0 – 14 r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 68,5 %.

Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2016	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Rajecké Teplice	2 985	426	2 045	514	14,3	68,5	17,2

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Konfesionálna a národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnostné zloženie obyvateľstva Rajeckých Teplíc je takmer homogénne, keďže v ňom podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 výrazne dominuje slovenská národnosť s 96,4 % obyvateľov (2730 z 2833). Nepatrné zastúpenie má aj česká

(14 obyvateľov), poľská (4), ukrajinská (3), moravská (3), maďarská (2), nemecká (1) a bulharská (1) národnosť. U 2,4 % obyvateľov národnostná príslušnosť zistená nebola.

V konfesionalnej štruktúre obyvateľstva výrazne dominuje rímskokatolícke vierovyznanie s 81,2 % obyvateľov, vyššie zastúpenie má aj Evanjelická cirkev augsburského vyznania (2,9 %; 82 obyvateľov). Ostatné konfesie (Gréckokatolícka cirkev, Pravoslávna cirkev, Evanjelická cirkev metodistická, Apoštolská cirkev, Cirkev bratská, Kresťanské zbory, Ústredný zväz židovských náboženských obcí, Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia) majú len nepatrný podiel, žiadna z nich nemá podiel vyšší ako 0,4 %. K žiadnemu náboženstvu sa nehlási 10,2 % obyvateľov mesta a u 4,3 % obyvateľov príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2011).

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v meste Rajecké Teplice za posledných 9 rokov pohyboval v rozmedzí 47 až 115. Miera nezamestnanosti sa teda v meste v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 3,5 % (2008) po 8,6 % (2011), pričom k 31.12.2016 bola na úrovni 6,8 %. Pre porovnanie, k 31.12.2016 bola miera nezamestnanosti v okrese Žilina rovnako 6,8

%, v Žilinskom kraji bola na úrovni 8,0 % a v Slovenskej republike 10,2 %. V okolitých okresoch, s ktorými žilinský okres susedí, bola nasledovná: Bytča 9,6 %, Čadca 8,4 %, Kysucké Nové Mesto 8,9 %, Dolný Kubín 9,5 %, Martin 5,5 %, Prievidza 9,1 %, Ilava 5,6 % a Považská Bystrica 7,5 %.

V Rajeckých Tepliciach je teda miera nezamestnanosti rovnaká ako v okrese Žilina a mierne nižšia ako vo väčšine susedných okresov. Zároveň však možno konštatovať, že je výrazne nižšia ako priemerná miera nezamestnanosti v Slovenskej republike.

Tabuľka 3: Vývoj nezamestnanosti v meste

k 31.12.	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet UoZ	47	74	98	115	109	86	110	86	91
Miera nezamestnanosti (%)	3,5	5,5	7,3	8,6	8,1	6,4	8,2	6,4	6,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, ÚPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2016 bolo v meste Rajecké Teplice prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 91 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 43 mužov (47,3 %) a 48 žien (52,7 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, problémy s nezamestnanosťou majú v meste všetky vekové skupiny obyvateľstva. Neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná (samozrejme, do tohto porovnania neberieme do úvahy vekovú skupinu do 19 rokov, keďže sa reálne jedná spravidla len o 2 ročníky – 18 a 19 ročných UoZ a rovnako ani vekovú skupinu nad 60 rokov, keďže pri tejto sa reálne jedná len o 3 ročníky – 60, 61 a 62 ročných UoZ).

Tabuľka 4: Štruktúra UoZ podľa veku v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
5	5,5	23	25,3	17	18,7	24	26,4	22	24,2	0	0,0	91	100

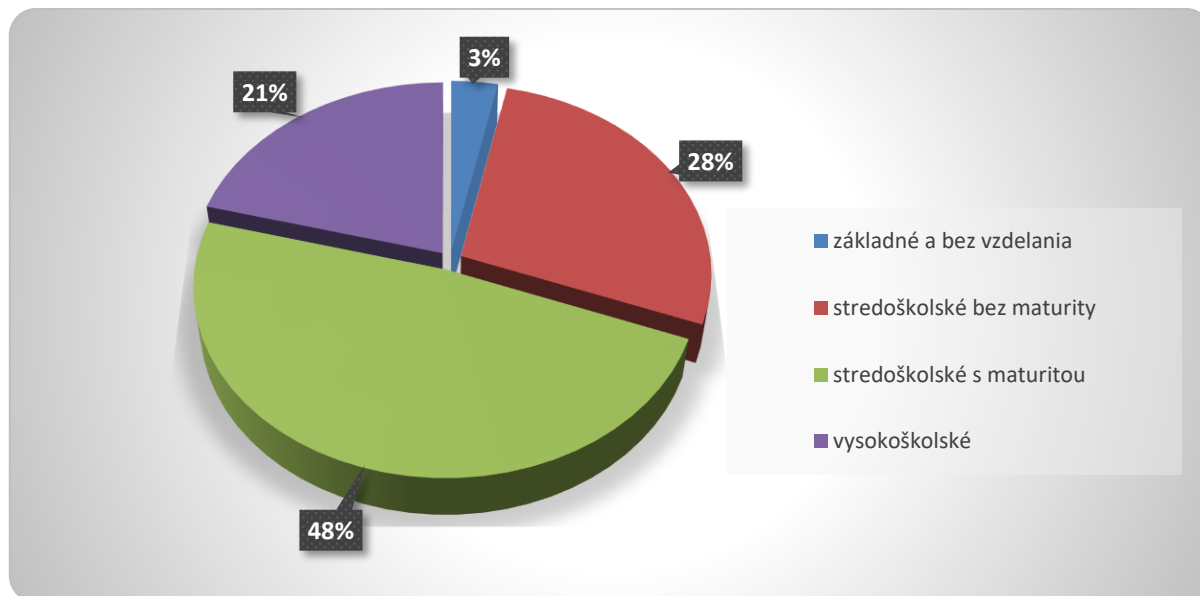
Zdroj: ÚPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Rajeckých Tepliciach pomerne pozitívnou skutočnosť, že z 91 uchádzačov

o zamestnanie na konci roku 2016 boli len 3 % UoZ s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 6: Štruktúra UoZ podľa vzdelania v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)

Zdroj: ÚPSVaR, vlastné spracovanie

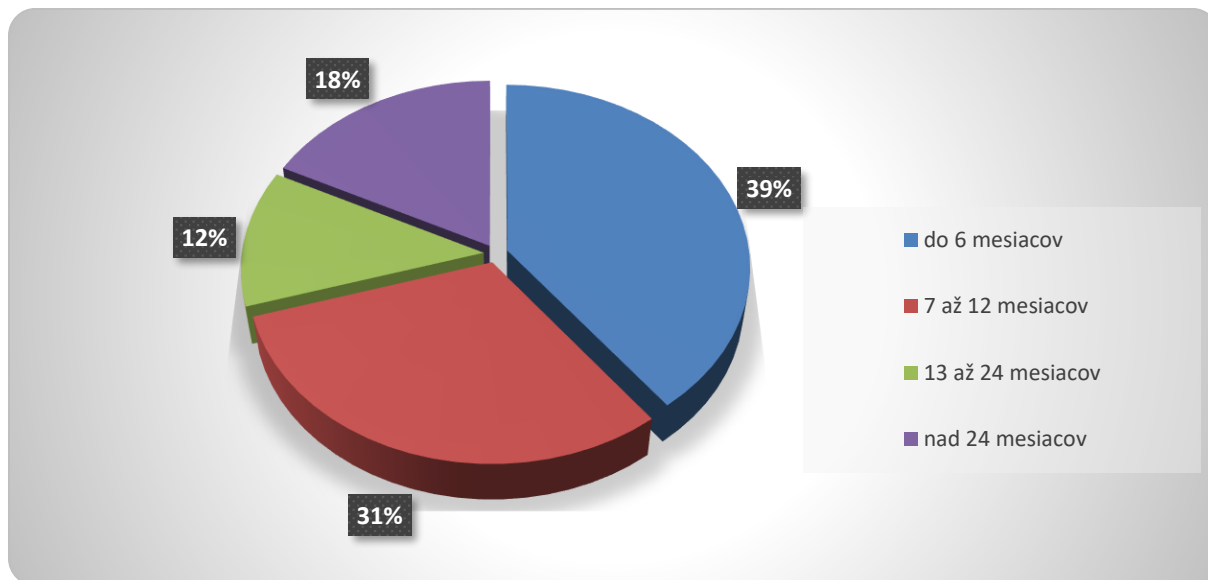
Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (do 6 mesiacov) pohybuje na úrovni cca 38 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 16 % a podiel dlhodobo nezamestnaných okolo úrovne 46 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Rajeckých Tepliciach bol podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) k 31.12.2016

„len“ 30 %, pričom 18 % (16 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 7: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)

Zdroj: ÚPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie pred tým, než sa stal nezamestnaným. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Rajeckých Tepliciach osoby bez pracovného zaradenia (23 z 91 UoZ; 25,3 %). To sú najmä tie osoby, ktoré predtým nikde nepracovali (teda absolventi, ženy, ktoré boli hneď po skončení štúdia na materskej/rodičovskej dovolenke, dlhodobo nezamestnané osoby, ktoré si doteraz žiadne zamestnanie nenašli a pod.). Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (15 UoZ z 91; 16,5 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi a pod.).

Tabuľka 5: Štruktúra UoZ podľa KZAM v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	1	1,1
2 - Špecialisti	6	6,6
3 - Technici a odborní pracovníci	9	9,9
4 - Administratívni pracovníci	8	8,8
5 - Pracovníci v službách a obchode	13	14,3
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	2	2,2
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	10	11,0
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	4	4,4
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	15	16,5
N/A - neurčené	23	25,3
Spolu	91	100,0

Zdroj: ÚPSVaR, vlastné spracovanie

Školstvo a zdravotníctvo

V Rajeckých Tepliciach sa nachádza tak materská, ako aj základná škola. Ich zriaďovateľom je mesto Rajecké Teplice. Materská škola sa nachádza na ulici Osloboditeľov 421/66. Každoročne ju navštevuje viac ako 80 detí, ktoré sú rozdelené do piatich tried. Základná škola sídli na ulici Pionierska 95 a okrem žiakov z Rajeckých Teplíc ju navštevujú aj žiaci z obcí Kunerad, Stránske a Kanská. Škola má každoročne cca 250 žiakov, rozdelených do 13 tried. Súčasťou niektorých tried sú aj individuálne integrovaní žiaci s vlastným výchovno-vzdelávacím programom (v školskom roku 2015/2016 to bolo 16 žiakov). V škole sa v záujme podpory mimoškolských aktivít žiakov rozvíja rôznorodá krúžková činnosť. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti z Rajeckých Teplíc navštevovať, sa nachádzajú najmä v krajskom meste Žilina.

Pre obyvateľov Rajeckých Teplíc a okolitých obcí je dostupné zdravotné stredisko, v ktorom sa nachádzajú ambulancie všeobecného lekára pre dospelých, všeobecného lekára pre deti a dorast, stomatologické ambulancie, ambulancia otorinolaryngológa, ambulancia sexuológa,

urológa a psychológa, ako aj ambulancia diabetológa. Okrem týchto ambulancií sú v zdravotnom stredisku (ako aj na iných miestach u iných poskytovateľov v meste) dostupné aj masérské služby. Ostatné špecializované zdravotnícke ambulancie sa nachádzajú najmä v Žiline, kde je lokalizovaná aj nemocnica. V meste Rajecké Teplice je k dispozícii aj lekáreň. Obyvatelia mesta môžu využívať aj služby ošetrovateľskej starostlivosti (napr. starostlivosť po hospitalizácii, prevážovanie rán, odbery biologického materiálu a pod.), ktoré zabezpečuje organizácia ADOS so sídlom v Rajci.

Významné miesto v poskytovaní zdravotnej starostlivosti v meste majú prírodné liečebné kúpele Rajecké Teplice, ktoré sa z hľadiska odborného zamerania špecializujú na fyziatriu, balneológiu a liečebnú rehabilitáciu. V rámci kúpeľnej liečby tu existuje možnosť liečenia nervových chorôb, chorôb pohybového ústrojenstva, duševných chorôb ako aj chorôb z povolania. Liečebné procedúry sú poskytované tak pre samoplatcov, ako aj prostredníctvom verejného zdravotného poistenia. Okrem liečebných procedúr sú v kúpeľoch s termálnymi prameňmi a rašelinou k dispozícii aj rôzne wellness pobyty s termálnymi bazénmi, saunovým svetom, masážami ako aj viacerými relaxačnými procedúrami.

SOCIÁLNE SLUŽBY V MESTE

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú. Ich cieľom je zaistiť pomoc a podporu ľuďom, ktorí riešia najrôznejšie problémy z dôvodu nepriaznivej sociálnej situácie, dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, zdravotného postihnutia, či krízovú sociálnu situáciu a nie sú schopní tieto problémy riešiť bez pomoci druhých.

Mesto Rajecké Teplice má z hľadiska poskytovania sociálnych služieb veľmi výhodnú polohu. Okrem sociálnych služieb, ktoré sú poskytované priamo v meste (analyzujeme ich nižšie) sa totižto v blízkom okolí Rajeckých Teplíc jednak nachádza množstvo rôznych zariadení sociálnych služieb (najmä v Žiline – zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb a pod., ale tiež v Rajci – Zariadenie pre seniorov Domov vďaky) a zároveň v týchto mestách pôsobí aj množstvo rôznych poskytovateľov.

Verejní poskytovatelia sociálnych služieb

Verejným poskytovateľom sociálnych služieb môže byť obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, vyšší územný celok a právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom.

Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,
- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
 - opatrovateľskej služby,
 - prepravnej služby,
 - odľahčovacej služby,
 - sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,

- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

Samospráva mesta však môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Mesto Rajecké Teplice zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú mesto v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom;
- **pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa:** túto sociálnu službu poskytuje mesto terénnou formou na určitý čas rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôže zabezpečiť sama alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu.
- **opatrovateľská služba:** sociálna služba poskytovaná mestom Rajecké Teplice terénnou formou na neurčitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a tiež fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Ide teda najmä o pomoc osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného

postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, pomoc pri vyzliekaní a obliekaní, pomoc pri chôdzi), úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí). Mesto túto službu v roku 2016 poskytovalo 17 klientom prostredníctvom 6 opatrovateliek;

- **terénna sociálna práca:** jej hlavným cieľom je komplexné riešenie sociálnej exklúzie marginalizovaných skupín občanov žijúcich v meste. Prostredníctvom terénnej sociálnej práce mesto systematicky prispieva k zlepšeniu kvality života jednotlivcov a rodín v riziku sociálneho vylúčenia. Túto sociálnu službu zabezpečuje mesto svojim obyvateľom prostredníctvom 1 pracovníka TSP.

V meste nepôsobia žiadni iní verejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje mesto Rajecké Teplice pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení mesta):

- **výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku:** túto činnosť mesto vykonáva v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny; V školskom roku 2016/2017 sú Rajecké Teplice osobitným príjemcom prídavku na 2 deti, zanedbávajúce povinnú školskú dochádzku;
- **príspevok pri narodení dieťaťa:** mesto poskytuje príspevok vo výške 50 €/dieťa, v roku 2016 poskytlo 31 takýchto príspevkov v celkovej výške 1 550 €;
- **dotácia na stravu a školské potreby pre deti zo sociálne odkázaných rodín:** mesto na zmiernenie sociálneho vylúčenia a na podporu vzdelávania detí zo sociálne slabších rodín dotuje takéto rodiny finančnými prostriedkami, v školskom roku 2016/2017 poskytlo 4 takéto príspevky;
- **príspevok pri úmrtí občana:** finančná pomoc rodine zomrelého občana vo výške 50 €/zomrelú osobu, určená na zabezpečenie nákladov na pohreb. V roku 2016 mesto poskytlo 25 takýchto príspevkov v celkovej výške 1 250 €;
- **donáška obedov seniorom a ZŤP osobám:** pomoc osobám, ktoré si nevedia zabezpečiť obed vlastnou cestou. Ide o službu spojenú s prípravou, výdajom

a rozvozom stravy do domácností, ktorú mesto na požiadanie zabezpečuje imobilným osobám prostredníctvom školskej jedálne pri ZŠ v Rajeckých Tepliciach (príprava stravy) a vlastných prostriedkov (roznos jedál);

- **dotácia na stravu seniorom a ZŤP:** ide o finančnú pomoc osobám, ktoré patria medzi nízkopříjmové skupiny obyvateľstva. V roku 2016 mesto poskytovalo dotáciu na stravu 24 seniorom a 4 ZŤP osobám. Na túto dotáciu mesto vynakladá približne 1300 €/rok;
- **návšteva jubilantov, rôzne posedenia s dôchodcami:** aktivita samosprávy pre seniorov v záujme podpory ich integrácie a aktívnej účasti na živote mesta;
- **jednorazová dávka a nevyhnutná okamžitá pomoc občanovi v hmotnej núdzi:** okamžitá pomoc občanom v krízových situáciách. V roku 2016 mesto poskytlo 8 takýchto dávok v celkovej sume 1 050,35 €;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky; v meste túto službu využíva v priemere cca 6 dlhodobo nezamestnaných obyvateľov Rajeckých Teplic;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované taktiež v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **sociálnoprávna ochrana detí a mládeže:** mesto pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu a mladému dospelému ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania.

Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

V Rajeckých Tepliciach má v čase spracovania tohto Komunitného plánu (apríl – december 2017) sídlo jeden neverejný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý je zapísaný v registri

poskytovateľov sociálnych služieb Žilinského samosprávneho kraja (z právneho hľadiska ide o neziskovú organizáciu) – **ÁNO PRE ŽIVOT, n. o.**

Táto nezisková organizácia sídli v Centre poradenstva, nachádzajúcom sa na adrese Farská 543/2. V uvedenom centre poskytuje ambulantnou formou špecializované sociálne poradenstvo – odbornú činnosť zameranú na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. V rámci tohto špecializovaného sociálneho poradenstva sa zisťujú príčiny vzniku, charakter a rozsah problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity a poskytuje sa im konkrétna odborná pomoc. Konkrétne ide o bezplatné poradenstvo najmä pre členov rodín, ktorí sú ohrození domácim násilím (predovšetkým tehotné ženy a matky s deťmi), tiež pre osoby žijúce v Rajeckom regióne, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, príp. pre osoby v inej krízovej situácii. V blízkom okolí Rajeckých Teplíc prevádzkuje organizácia ÁNO PRE ŽIVOT, n. o. viacero zariadení sociálnych služieb a poskytuje množstvo rôznych služieb (napr. útulok alebo zariadenie núdzového bývania v Rajci a pod.).

Priamo v meste nepôsobí žiaden iný neverejný poskytovateľ sociálnych služieb. Obyvatelia Rajeckých Teplíc však v prípade potreby môžu využiť pomoc viacerých neverejných poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby rôznou formou (terénnou, ambulantnou, príp. inou) či už na území celého Žilinského kraja alebo v regióne okresu Žilina (napr. **Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Žilina** – poskytovanie služby včasnej intervencie; **Diecézna charita Žilina** – poskytovanie prepravnej služby, požičiavanie pomôcok; **Krajské centrum nepočujúcich ANEPS Žilina** – poskytovanie tlmočníckej služby, požičiavanie pomôcok, poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva; príp. obyvatelia môžu využiť aj pomoc od viacerých poskytovateľov opatrovateľskej služby, ktorí pôsobia v žilinskom regióne).

Okrem poskytovania vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, predstavujú veľmi významnú súčasť komunitného rozvoja a začleňovania jedincov do spoločnosti aj rôzne organizácie. Dôležitou súčasťou každodenného života obyvateľov, obzvlášť obyvateľov v riziku sociálneho vylúčenia, sú totižto rôzne sociálne aktivity (ako napr. záujmová činnosť, komunitná činnosť, dobrovoľnícka činnosť, kultúrne, spoločenské a športové akcie a pod.). Týmito sociálnymi aktivitami možno veľmi účinne predchádzať rôznym formám asociálneho správania, ktoré sú častokrát vyvolané napr. veľkým množstvom voľného času, nudou, absenciou povinností, absenciou pocitu spolupatričnosti, pocitom nedocenenia, chudobou, sklonsmi k užívaniu návykových látok a pod.

V nadväznosti na uvedené možno za veľmi pozitívny moment považovať skutočnosť, že v Rajeckých Tepliciach vyvíjajú rôzne sociálne aktivity a spoločensky prospešnú činnosť viaceré organizácie, ako napr.:

- **Jednota dôchodcov Slovenska**, ktorej členovia sa pravidelne zúčastňujú na jarnom čistení mesta, ako aj na pietnom akte obetiam 1. svetovej vojny a tiež spolupracujú pri propagácii mesta;
- nezisková organizácia **Basta.Fidli**, n. o., ktorá sa prostredníctvom organizovania rôznych podujatí (napr. „susedská kapustnica“ – spoločenské stretnutie pri hudbe v predvianočnom čase, „zóna bez peňazí“ – burza, na ktorej môžu obyvatelia mesta darovať, príp. vymieňať rôzne, pre nich už nepotrebné veci a ktorá sa koná so sprievodným programom a pod.) zameriava na podporu a rozvoj myšlienky komunitného spolunažívania občanov mesta;
- občianske združenie **Kultúra**, o. z., ktoré organizuje krúžkovú činnosť pre deti vo voľnom čase;
- **Farský úrad v Rajeckých Tepliciach**, ktorý spolupracuje s mestským úradom a s inými organizáciami v meste pri charitatívnych akciách a 2x ročne zbiera ošatenie spolu s rôznymi potrebami do domácnosti pre ľudí v núdzi;
- **Únia žien Slovenska**, ktorá každoročne v meste organizačne zabezpečuje finančnú zbierku pre onkologických pacientov pri príležitosti Dňa narcisov a ktorá sa zameriava na ochranu žien pred násilím a tiež na monitoring rodín v núdzi;
- šachový klub **TJ Slovan Rajecké Teplice**, ktorý organizuje šachové turnaje a v ktorom pôsobia obyvatelia mesta všetkých vekových kategórií;
- futbalový klub **TJ VTJ Rajecké Teplice – Kanská**, usilovne sa venujúci najmä mládeži, keďže okrem mužstva dospelých má tento klub zriadených až 5 mládežníckych futbalových družstiev (v sezóne 2017/2018 sú to družstvá od prípravky U10 až po družstvo dorastencov U19);
- združenie **ŠK Poluvsie**, venujúce sa najmä výchove, vzdelávaniu a rozvoju telesnej kultúry a športu v meste, ako aj organizovaniu zájazdov pre seniorov;
- **Cyklistický spolok P. Sagana**, ktorý sa venuje rozvoju cyklistického športu u mládeže a detí a ktorý spoločne s MsÚ Rajecké Teplice a inými partnermi organizuje cyklistické kritérium v meste;
- **Horolezecký klub Rajecké Teplice**, člen Slovenského horolezeckého spolku JAMES, organizujúci v meste triatlonové preteky; alebo tiež

- chrámový **Spevácky zbor Chor Cordis Jesu** – občianske združenie, pôsobiace od roku 2004 pri farnosti Božského Srdca Ježišovho v Rajeckých Tepliciach. Tento spevácky zbor, ktorý vydal aj vlastné CD, veľmi úspešne reprezentuje mesto na rôznych vystúpeniach doma i v zahraničí.

Požiadavky prijímateľov sociálnych služieb

Pre vytvorenie funkčného, širokého a dostupného systému sociálnych služieb pre obyvateľov mesta je veľmi dôležitým predpokladom podrobné poznanie potreby týchto služieb. Odhad potreby služieb v meste môžu dopĺňať a upresňovať demografické trendy a vývoj, odhady expertov a predstaviteľov samosprávy a vyjadrenia samotných obyvateľov.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Dotazníkový prieskum názorov obyvateľstva, týkajúci sa poskytovania sociálnych služieb v meste, bol realizovaný v mesiacoch júl – august 2017. Do každej domácnosti Rajeckých Teplíc bol distribuovaný jeden výťahok tlačenej verzie dotazníka (jeho celé znenie sa nachádza v prílohe tohto Komunitného plánu). Zároveň bola rozšírená aj informácia o možnosti dodania ďalších dotazníkov v prípade potreby.

Otázky v dotazníku možno rozdeliť do štyroch samostatných tematických okruhov: 1) otázky skúmajúce demografickú a socioekonomickú štruktúru respondentov, 2) otázky týkajúce sa spokojnosti respondentov s poskytovanými sociálnymi službami v súčasnosti, 3) otázky zisťujúce potreby a návrhy respondentov ohľadom rozvoja sociálnych služieb v budúcnosti a 4) v závere dotazníka bol respondentom ponechaný voľný priestor na akékoľvek vyjadrenie ohľadom sociálnych služieb v meste.

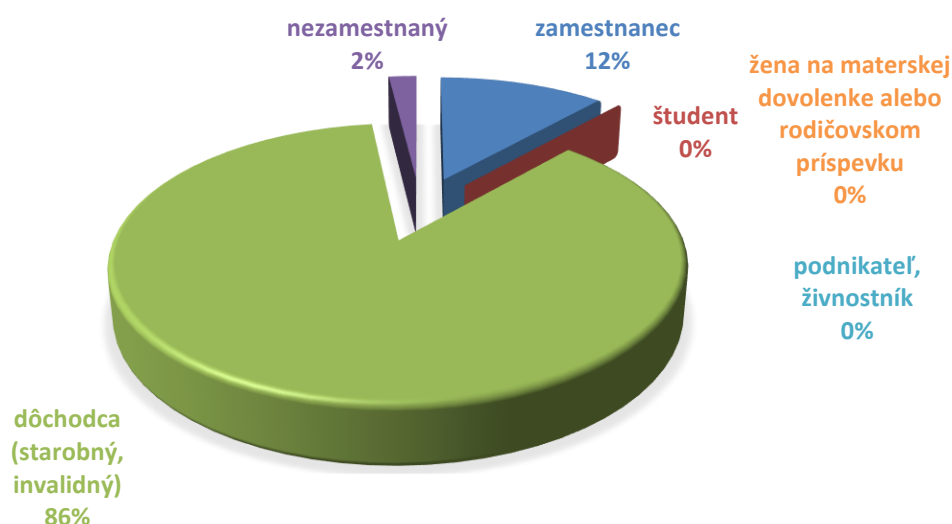
Celkovo bolo do domácností distribuovaných 960 tlačených dotazníkov, prostredníctvom ktorých bolo spätne získaných 52 odpovedí respondentov. Z dôvodu nízkej návratnosti dotazníka je jeho výpovedná hodnota značne znížená a v žiadnom prípade nemôžu byť získané výsledky extrapolované na celú výskumnú vzorku, teda na všetkých obyvateľov mesta. Majúc na zreteli uvedenú skutočnosť, súhrnné výsledky dotazníkového prieskumu sú nasledovné:

1. OKRUH OTÁZOK: demografická a socioekonomická štruktúra respondentov

- Prieskumu sa zúčastnilo 52 respondentov, z toho 35 žien (67 %) a 16 mužov (31 %), jeden respondent svoje pohlavie neuviedol. Z hľadiska vekovej štruktúry sa prieskumu zúčastnili takmer výlučne len dôchodcovia a osoby v preddôchodkovom veku, len 4 osoby z 52 mali menej ako 60 rokov (z toho 2 osoby boli vo vekovej skupine 50-59 rokov a 2 osoby v skupine 30-39 rokov). Z hľadiska ekonomickej aktivity respondentov sa teda prieskumu zúčastnilo až 86 % dôchodcov (45 z 52), 12 % zamestnancov (6 osôb) a 2 % nezamestnaných (1 osoba). Prieskumu sa nezúčastnil žiaden študent, podnikateľ, ani osoba na materskej dovolenke/rodičovskom príspevku.

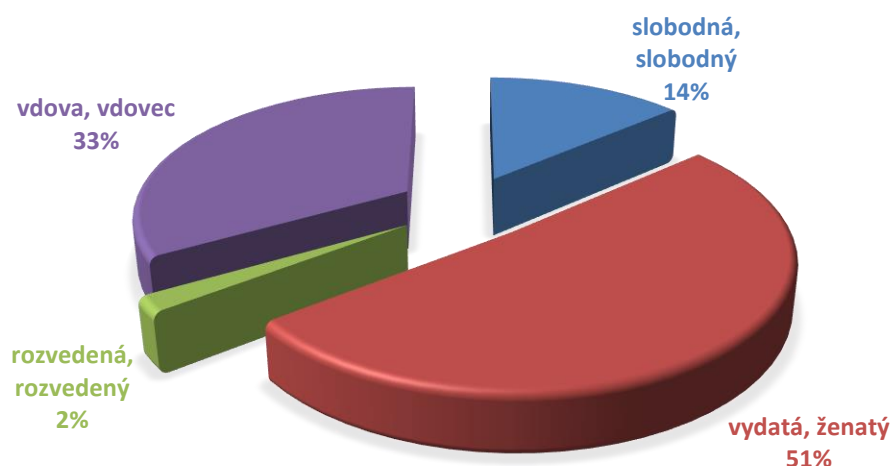
Graf 8: Štruktúra respondentov podľa ekonomickej aktivity

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 9: Štruktúra respondentov podľa rodinného stavu

Zdroj: vlastné spracovanie

2. OKRUH OTÁZOK: spokojnosť respondentov s poskytovanými sociálnymi službami v súčasnosti

- Z 52 respondentov, ktorí sa zúčastnili prieskumu, sú v súčasnosti prijímateľom niektorej sociálnej služby ôsmi. Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby v domácnosti hodnotili 3 respondenti, všetci s ňou vyjadrili veľkú spokojnosť. Sociálnu posudkovú činnosť mesta na účely posúdenia fyzickej osoby na sociálnu službu hodnotil 1 respondent, ktorý s ňou vyjadril taktiež veľkú spokojnosť. Napriek tomu, že za prijímateľov sociálnej služby sa v dotazníkoch označilo 8 respondentov, spokojnosť s donáškou obedov do domácnosti hodnotili až jedenásti. Z nich 8 osôb vyjadrilo veľkú spokojnosť s donáškou obedov do domácnosti (na stupnici 1 až 5 uviedli hodnotenie 1), 2 respondenti túto službu „oznámkovali“ dvojkou a 1 respondent trojkou. Jeden respondent sa vyjadril, že je prijímateľom inej sociálnej služby, ako sú tie, ktoré boli konkrétne spomenuté v dotazníku, neuviedol však akej služby ani aká je jeho spokojnosť s danou službou. Jediná konkrétna pripomienka, ktorá bola k v súčasnosti poskytovaným sociálnym službám vznesená, bola pripomienka týkajúca sa kvality polievok pri donáške obedov do domácnosti – podľa vyjadrenia 1 respondenta sú polievky riedke a strukoviny často nedovarené.
- Prijímatelia sociálnych služieb mali možnosť vyjadriť sa, či sa pri poskytovaní sociálnych služieb stretávajú s nejakými konkrétnymi problémami (s akými

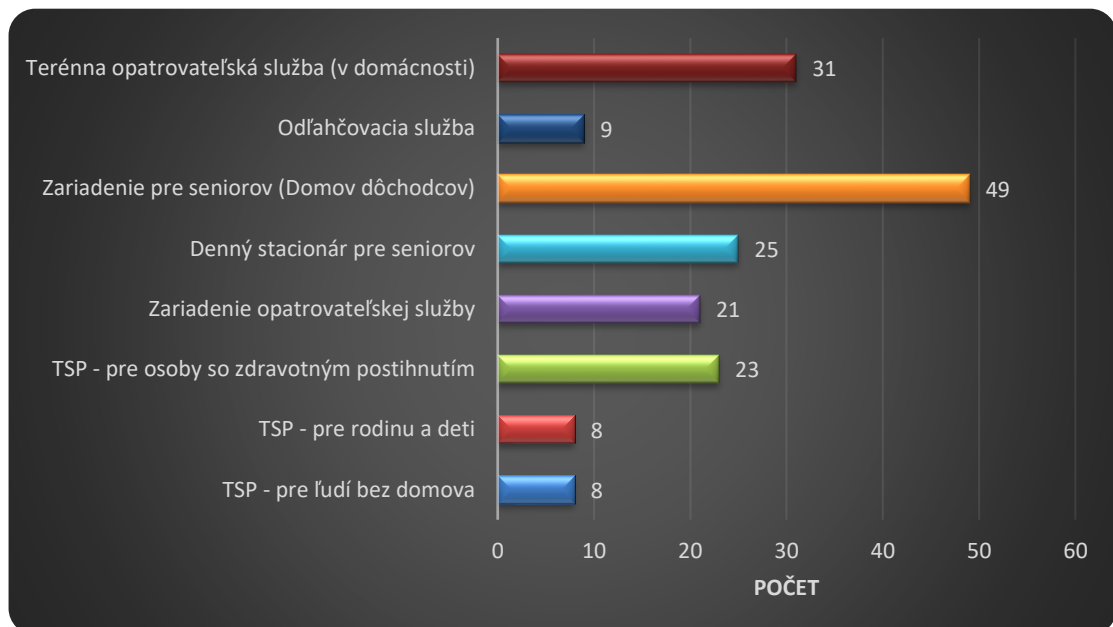

problémami, príp. mohli poskytnúť aj svoje návrhy na riešenie týchto problémov).
K uvedenej otázke sa nevyjadril žiadny respondent.

3. OKRUH OTÁZOK: zisťovanie potrieb a návrhov respondentov ohľadom rozvoja sociálnych služieb v budúcnosti

- Respondenti mali možnosť vybrať službu(-y), rozvoj ktorej(-ých) považujú v meste v najbližšom čase za najdôležitejší (teda určiť, čo by malo mesto riešiť prioritne). Jednoznačne najvyššiu podporu má zriadenie (vybudovanie) zariadenia pre seniorov, ktoré podporili takmer všetci respondenti (49 z 52).

Graf 10: Sociálne služby, poskytovanie ktorých by malo mesto riešiť prioritne

Zdroj: vlastné spracovanie

- Otázka zisťujúca sociálne problémy respondentov v súčasnosti (príp. predpokladané sociálne problémy v budúcnosti): cieľom tejto otázky bolo zistiť subjektívne hodnotenie vlastnej sociálnej situácie a zdravotného stavu respondentov a tiež predpokladané vyhliadky do blízkej budúcnosti.

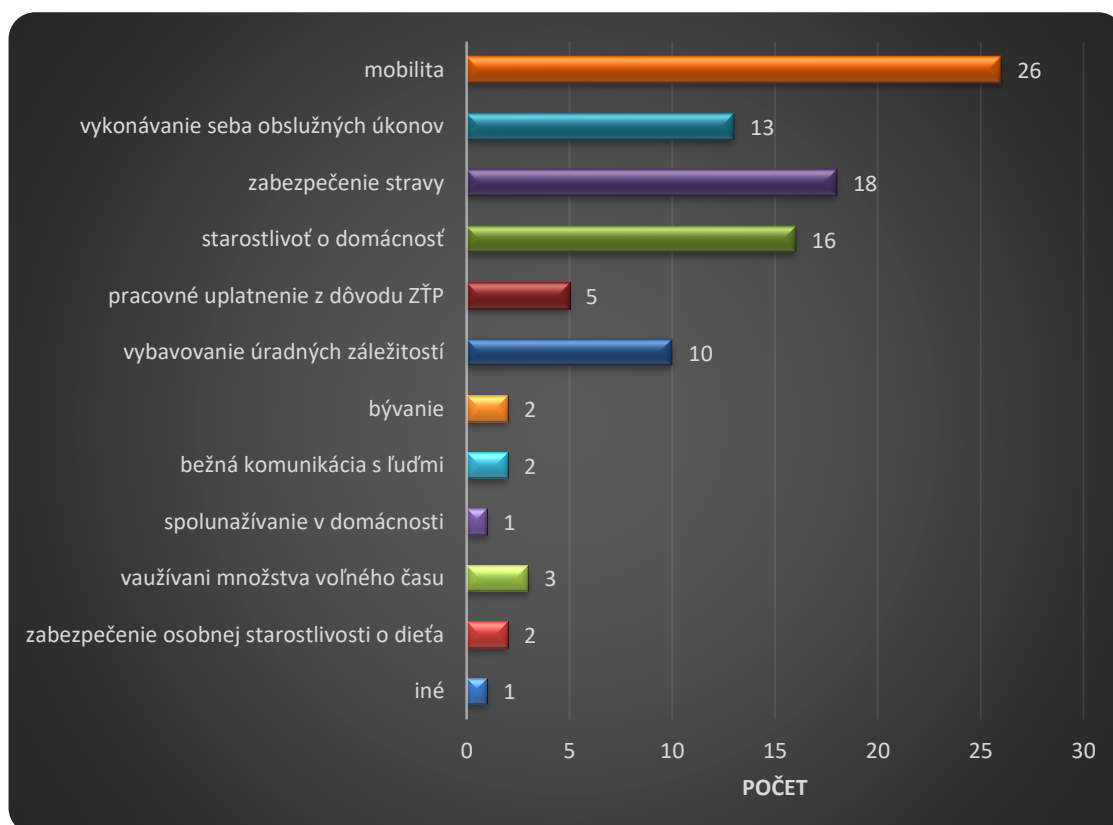
Samozrejme, nik nedokáže presne predpovedať, čo sa udeje v budúcnosti a aké prípadné problémy ho postihnú. Niektoré osoby však už na základe dnešných informácií (ktoré samospráva môže len veľmi ťažko alebo dokonca nemá vôbec ako získať) majú možnosť predpokladať svoju budúcu situáciu (napr. niekto má už dnes problém s mobilitou, ktorý sa pravdepodobne bude časom zväčšovať; niekto žije

osamelo a má nízky dôchodok, a preto nebude zvládať starostlivosť o domácnosť a tiež uhrádzať výdavky na jej chod a pod.). Taktiež je potrebné brať na zreteľ skutočnosť, že pre osoby v dôchodkovom veku vo všeobecnosti obzvlášť platí zo zdravotného hľadiska predpoklad, že budú mať viac zdravotných problémov ako osoby v nižšom veku a preto predovšetkým táto skupina obyvateľstva patrí medzi najčastejších prijímateľov niektorej zo sociálnych služieb. Aj s ohľadom na uvedené skutočnosti však môžu odpovede na túto otázku samospráve výrazne napomôcť v plánovaní poskytovaných sociálnych služieb v najbližších rokoch.

Na základe odpovedí je zrejmé, že polovica respondentov u seba v najbližších rokoch predpokladá problémy s mobilitou a ďalšia 1/4 až 1/3 respondentov predpokladá problémy s vykonávaním sebaobslužných úkonov, so starostlivosťou o domácnosť a so zabezpečením stravy.

Graf 11: Máte v súčasnosti (resp. existuje predpoklad, že v najbližších rokoch budete mať) nejaký sociálny problém?

Zdroj: vlastné spracovanie

4. OKRUH OTÁZOK: voľný priestor na akékoľvek vyjadrenie ohľadom poskytovania sociálnych služieb

- V tejto otvorenej otázke bol respondentom ponechaný priestor na vyjadrenie akéhokoľvek názoru, postrehu, pripomienky a pod. ohľadom poskytovania sociálnych služieb v meste. Z týchto vyjadrení súhrne vyplýva, že respondenti si jednoznačne želajú zriadiť na území mesta zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov, domov sociálnych služieb), príp. denný stacionár.

Súhrnné zhrnutie dotazníkového prieskumu a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Ako už bolo spomenuté vyššie, výsledky dotazníkového prieskumu nemožno z dôvodu nízkej návratnosti dotazníkov považovať z hľadiska rozhodovacích procesov samosprávy ohľadom poskytovania sociálnych služieb v budúcnosti za smerodajné, a teda striktne sa týmito výsledkami riadiť. V každom prípade ich však možno použiť ako určitý náčrt, (výrazne) zjednodušený prehľad názorov a preferencií obyvateľov ohľadom poskytovania sociálnych služieb.

Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu možno teda konštatovať (zohľadňujúc skutočnosť, že prieskumu sa zúčastnilo 52 osôb, z toho 45 dôchodcov a ďalších 5 osôb v preddôchodkovom veku), že:

- s kvalitou tých sociálnych služieb, ktoré sú v súčasnosti v meste poskytované, sú respondenti takmer úplne spokojní (okrem 1 pripomienky ohľadom donášky stravy);
- v meste existuje jednoznačná požiadavka na zriadenie (výstavbu) **zariadenia pre seniorov – domova dôchodcov (domova sociálnych služieb)**, ktoré by pod jednou strechou zabezpečovalo viacero služieb pre miestnych obyvateľov (ubytovanie, úkony sebaobsluhy, stravovanie, voľnočasové aktivity a pod.);
- rovnako existuje aj zvýšený dopyt po inom zariadení pre seniorov – po **dennom stacionári** (tento je však druhoradý, najvyššiu prioritu má domov dôchodcov);
- existuje predpoklad, že vyšší počet obyvateľov mesta bude mať v blízkej budúcnosti problém s mobilitou, so zabezpečením stravy, so starostlivosťou o domácnosť a s vykonávaním sebaobslužných úkonov. To bude vytvárať pre samosprávu tlak na poskytovanie sociálnych služieb – riešením je (respondentmi požadované)

vybudovanie **zariadenia pre seniorov** a rozšírenie poskytovania **opatrovateľskej služby v domácnosti**;

- v meste bude mierne narastať počet osôb využívajúcich služby **terénnej sociálnej práce**.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov mesta sú v súčasnosti zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek sa teda mesto Rajec s ohľadom na budúce potreby bude orientovať predovšetkým na:

- účinný, efektívny a komplexný systém poskytovania sociálnych služieb, sociálnej pomoci a podporných služieb z úrovne samosprávy,
- rozšírenie formy sociálnych a podporných služieb podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľov mesta,
- podporu poskytovania existujúcich sociálnych služieb,
- podporu výstavby nájomných bytov,
- postupné odstránenie bariér v meste (na verejných priestranstvách, v rámci úradov a inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života, na chodníkoch a cestných komunikáciách),
- elimináciu negatívnych sociálno-patologických javov v dôsledku neefektívneho využívania voľného času,
- zapojenie čo najviac detí do predškolskej výchovy,
- funkčný systém osvetu a motivácie pre vzdelanie a pokračovanie v štúdiu,
- zvýšenie zaangažovanosti verejnosti, ale aj ZŤP občanov so zdravotnými obmedzeniami na eliminácii sociálnej vylúčenosti obyvateľov mesta z dôvodu zdravotných obmedzení.

STRATÉGIA ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby je nutné poskytovať predovšetkým tým obyvateľom, ktorí sú z rôznych dôvodov znevýhodnení, resp. ohrození sociálnou exklúziou (príp. existuje reálny predpoklad, že takáto situácia u nich nastane). Ide najmä o nasledovné skupiny obyvateľov:

- seniori,
- občania s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom,
- občania ohrození správaním iných fyzických osôb, rodiny so zanedbávanými deťmi, s deťmi s poruchami správania, rodičia, ktorí nezabezpečujú riadnu starostlivosť a výchovu svojich detí,
- občania v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb; resp. pre závislosť od návykových látok nie sú schopní samostatne riešiť svoje problémy,
- dlhodobo nezamestnaní a občania odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
- neprispôsobiví občania (z dôvodu životných návykov, spôsobu života), zotrvávajúci v lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Po zhrnutí a analýze všetkých relevantných podkladov a po špecifikácii problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces komunitného plánovania sociálnych služieb z hľadiska strategického plánovania zameraný prioritne na **štyri nosné cieľové skupiny**:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Iné osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením**

Ciele a opatrenia

V procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb sú ciele a konkrétne opatrenia špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny. Jednotlivé opatrenia sú koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v širšom kontexte, aby ich mohli využívať všetci obyvatelia mesta.

Okrem opatrení, ktoré sú špecificky orientované na jednotlivé cieľové skupiny (viď nasledujúca tabuľka), si samospráva mesta zadefinovala aj spoločné, prierezové opatrenia, ktoré napomáhajú viacerým cieľovým skupinám a zabezpečujú rozvoj sociálnych služieb.

Ide o nasledovné **prierezové opatrenia**:

- *výkon terénnej sociálnej práce* (poskytovanie služby marginalizovaným skupinám obyvateľov, a to najmä osobám ohrozeným chudobou a sociálnym vylúčením, osobám s nízkym vzdelaním, rodinám s deťmi a pod.)
- *dohľad nad nesvojprávnymi občanmi* (v spolupráci so štátnou správou)
- *pomoc v krízových situáciách* (živelná pohroma, rodinná tragédia a pod.)
- *podpora záujmovej činnosti v meste* (ochotnícke divadlo, krúžková činnosť, klubová, dobrovoľná a športová činnosť...)
- *výkon inštitútu osobitného príjemcu*
- *v prípade potreby poskytovanie aj iných sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách* (v tomto Komunitnom pláne výslovne neuvedených).

Tabuľka 6: Ciele a opatrenia stratégie rozvoja

GLOBALNÝ CIEĽ Zabezpečiť obyvateľom mesta kvalitné sociálne služby s orientáciou na ich potreby a preferencie			
Cieľová skupina	Špecifický cieľ	Opatrenia	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Seniori	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	1.1 Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta
	Starostlivosť o človeka	1.2 Vybudovanie zariadenia pre seniorov	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta a

			VÚC, EŠIF
	Starostlivosť o človeka	1.3 Podpora a v prípade potreby rozširovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta
	Bezbariérovosť a dostupnosť	1.4 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta, VÚC a SR, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	1.5 Podpora činnosti Jednoty dôchodcov Slovenska	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta
	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	1.6 Spolupráca pri realizácii zájazdov a výletov pre seniorov	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta, sponzorské dary
	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	1.7 Podpora psychohygieny seniorov a zvyšovanie pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti (napr. pri výsadbe kvetín, skrášľovaní prostredia a pod.)	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta, sponzorské dary
	Bezpečnosť	1.8 Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta, sponzorské dary
Cieľová skupina	Špecifický cieľ	Opatrenia	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami	Integrácia do spoločenského a pracovného života	2.1 Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území mesta	Mesto, zamestnávateľa, ÚPSVaR
	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	2.2 Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre ZŤP občanov a občanov so zdravotným postihnutím	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta a VÚC, EŠIF
	Bezbariérovosť a dostupnosť	2.3 Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta a VÚC, EŠIF
	Starostlivosť o človeka	2.4 Podpora a v prípade potreby rozširovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta
Cieľová skupina	Špecifický cieľ	Opatrenia	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky

Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia	Zdravé trávenie voľného času	3.1 Šport – trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta a VÚC, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	3.2 Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	Mesto, poskytovatelia, rozpočet mesta a VÚC, EŠIF
	Integrácia a aktívna účasť na živote mesta	3.3 Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež	Mesto, rozpočet mesta
	Podpora rodín	3.4 Podpora rodinám pri narodení dieťaťa	Mesto, rozpočet mesta
	Podpora rodín	3.5 Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	Mesto, rozpočet mesta
Cieľová skupina	Špecifický cieľ	Opatrenia	Personálne, prevádzkové a finančné podmienky
Iné osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením	Lepšie vzdelanie a uplatnenie na trhu práce	4.1 Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)	Mesto, poskytovatelia, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.2 Realizácia základného sociálneho poradenstva	Mesto, poskytovatelia, ÚPSVaR, EŠIF
	Integrácia do spoločenského a pracovného života	4.3 Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb, terénnej sociálnej práce a ďalších nástrojov AOTP	Mesto, poskytovatelia, ÚPSVaR, EŠIF

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako už bolo spomenuté v analytickej časti tohto komunitného plánu, mesto Rajecké Teplice poskytuje svojim obyvateľom podľa zákona č. 448/2008 Z. z. ako registrovaný poskytovateľ nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- opatrovateľskú službu, ako aj
- odľahčovaciu službu.

Uvedené služby plánuje mesto poskytovať aj naďalej. Navyše, v rokoch 2018 – 2021 plánuje na svojom území v rámci rozšírenia a skvalitnenia poskytovaných sociálnych služieb **vybudovať zariadenie pre seniorov** (zabezpečiť vypracovanie projektovej dokumentácie,

postaviť budovu, zabezpečiť zariadenie po personálnej, materiálno-technickej a finančnej stránke).

Podľa § 35 zákona o sociálnych službách:

- 1) V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba
 - a) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách, alebo
 - b) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.
- 2) V zariadení pre seniorov sa
 - a) poskytuje
 1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
 2. sociálne poradenstvo,
 3. sociálna rehabilitácia,
 4. ubytovanie,
 5. stravovanie,
 6. upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
 7. osobné vybavenie,
 - b) utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí,
 - c) zabezpečuje záujmová činnosť.
- 3) V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona o sociálnych službách.
- 4) V zariadení pre seniorov možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v jednej budove tohto zariadenia.

IMPLEMENTÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNU

Mimoriadne dôležitým bodom v záujme efektívneho naplňovania zadaných cieľov a opatrení komunitného plánu je dôraz na vhodné nastavenie jeho implementácie. Okrem časového rozvrhnutia jednotlivých aktivít je potrebné mať na zreteli aj možné zmeny realizačných podmienok v blízkej budúcnosti – či už z legislatívneho hľadiska alebo z hľadiska finančných, materiálnych, personálnych, príp. iných zdrojov. V záujme úspešnej implementácie komunitného plánu je nevyhnutné neustále monitorovanie týchto realizačných podmienok, monitorovanie potrieb prijímateľov sociálnych služieb a taktiež priebežné monitorovanie a vyhodnocovanie samotného dokumentu.

Harmonogram realizácie opatrení

Zadané opatrenia plánuje samospráva mesta realizovať podľa nasledovného harmonogramu:

Tabuľka 7: Harmonogram realizácie opatrení

Opatrenie		Rok plánovanej realizácie opatrenia						
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľová skupina: Seniori								
1.1	Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov							
1.2	Vybudovanie zariadenia pre seniorov							
1.3	Podpora a v prípade potreby rozširovanie opatrovateľskej služby v domácnosti							

1.4	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách							
1.5	Podpora činnosti Jednoty dôchodcov Slovenska							
1.6	Spolupráca pri realizácii zájazdov a výletov pre seniorov							
1.7	Podpora psychohygieny seniorov a zvyšovanie pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti (napr. pri výsadbe kvetín, skrášľovaní prostredia a pod.)							
1.8	Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov							
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami								
2.1	Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území mesta							
2.2	Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre ZŤP občanov a občanov so zdravotným postihnutím							
2.3	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách							
2.4	Podpora a v prípade potreby rozširovanie opatrovateľskej služby v domácnosti							
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia								
3.1	Šport – trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu							
3.2	Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny							

3.3	Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež							
3.4	Podpora rodinám pri narodení dieťaťa							
3.5	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa							
Cieľová skupina: Iné osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením								
4.1	Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)							
4.2	Realizácia základného sociálneho poradenstva							
4.3	Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb, terénnej sociálnej práce a ďalších nástrojov AOTP							

Vysvetlivky:

Opatrenie sa v danom roku PLÁNUJE realizovať

Opatrenie sa v danom roku realizovať NEPLÁNUJE

Zdroj: vlastné spracovanie

Realizačné podmienky

Personálne, prevádzkové a organizačné podmienky nevyhnutné pre realizáciu stanovených opatrení budú závisieť od vývoja spoločenskej situácie, potrieb prijímateľov sociálnych služieb, legislatívnych zmien a nastavenia spôsobu financovania sociálnych služieb v spoločnosti. Sociálne služby budú kvantitatívne a kvalitatívne zabezpečované zo súčasných a budúcich zdrojov ich poskytovateľov. Poskytovatelia sociálnych služieb budú na zabezpečenie realizácie stanovených opatrení využívať najmä nasledovné finančné zdroje:

- Rozpočet poskytovateľov sociálnych služieb
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
 - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - › dotácie na rozvoj sociálnych služieb
- Vyšší územný celok
 - › príspevky na financovanie sociálnych služieb
 - › dotačná schéma
- Iné zdroje
 - › grantové národné a nadnárodné programy, štrukturálne fondy, sponzorské dary a pod.

Tabuľka 8: Predpokladané finančné náklady na realizáciu jednotlivých opatrení

Opatrenie		Predpokladané finančné náklady (tis. €)							Náklady spolu (tis. €)
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Cieľová skupina: Seniori									
1.1	Podpora sociálnych kontaktov realizáciou kultúrno-spoločenských podujatí pre seniorov	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	2,80
1.2	Vybudovanie zariadenia pre seniorov		20,00						20,00
1.3	Podpora a v prípade potreby rozširovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	4,90	4,90	4,90	5,60	5,60	5,60	5,60	37,10
1.4	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách		0,20	0,20	0,20	0,20			0,80
1.5	Podpora činnosti Jednoty dôchodcov Slovenska	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	1,40
1.6	Spolupráca pri realizácii zájazdov a výletov pre seniorov	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	3,50
1.7	Podpora psychohygieny seniorov a zvyšovanie pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti (napr. pri výsadbe kvetín, skrášľovaní prostredia a pod.)								0,00

1.8	Realizácia osvetových informačných kampaní na zabránenie zneužívania seniorov	0,20		0,20		0,20		0,20	0,80
Cieľová skupina spolu:									66,40
Cieľová skupina: Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami									
2.1	Podpora zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk na území mesta								0,00
2.2	Zabezpečenie vhodných a dostupných priestorov na klubovú činnosť pre ZŤP občanov a občanov so zdravotným postihnutím (bezplatné priestory MsÚ)								0,00
2.3	Zlepšenie bezbariérového prístupu do budov a na verejných priestranstvách	0,20	0,20						0,40
2.4	Podpora a v prípade potreby rozširovanie opatrovateľskej služby v domácnosti	0,70	0,70	0,70	0,70	0,80	0,80	0,80	5,20
Cieľová skupina spolu:									5,60
Cieľová skupina: Deti, mládež a rodina v riziku sociálneho vylúčenia									
3.1	Šport – trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	3,50
3.2	Organizácia kultúrno-spoločenských podujatí pre deti, mládež a rodiny	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	7,00
3.3	Podpora činnosti organizácií a inštitúcií, ktorých	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	7,70

	cieľovou skupinou sú deti a mládež								
3.4	Podpora rodinám pri narodení dieťaťa	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	10,50
3.5	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa								0,00
Cieľová skupina spolu:									28,70
Cieľová skupina: Iné osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením									
4.1	Podpora celoživotného vzdelávania (rekvalifikačné kurzy, školenia...)								0,00
4.2	Realizácia základného sociálneho poradenstva								0,00
4.3	Zapájanie sa do projektov menších obecných služieb, terénnej sociálnej práce a ďalších nástrojov AOTP	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	8,40
Cieľová skupina spolu:									8,40
Všetky opatrenia spolu:									109,10

Zdroj: vlastné spracovanie

Monitoring plnenia a spôsob vyhodnocovania komunitného plánu

Komunitné plánovanie vyžaduje účasť všetkých zainteresovaných strán, preto budú monitorované a iniciované všetky priebežné návrhy, podnety a pripomienky v oblasti napĺňania stanovených cieľov. K efektívite implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly, monitorovania a aktualizácie dokumentu.

Z tohto dôvodu bude samospráva mesta v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci definovaných opatrení. Túto kontrolu môžu po dohode samosprávnych orgánov vykonávať napr. zamestnanci mestského úradu spolu s vybranými poslancami, členmi komisií, príp. inými osobami. Výstupy z kontroly, spracované vo forme monitorovacej správy (ktorú vypracuje referát kultúry a sociálnych vecí), budú predkladané v pravidelných intervaloch (1x ročne) na rokovanie mestského zastupiteľstva, ktoré ich posúdi, prípadne navrhne zmeny opatrení. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v mestskom zastupiteľstve.

ZÁVER

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii s cieľom umožniť im zapojiť sa do bežného života v spoločnosti a ochrániť ich pred sociálnym vylúčením. Úlohou a cieľom samosprávy je vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život a postupne zlepšovať životné, pracovné a sociálne potreby obyvateľov mesta.

Tento komunitný plán sociálnych služieb predstavuje strednodobý plánovací dokument, zameraný na postupný rozvoj sociálnych služieb v meste. Analyzuje stav a úroveň sociálnych služieb poskytovaných obyvateľom mesta, hodnotí potreby občanov odkázaných na sociálne služby a navrhuje ciele a opatrenia pre ďalší rozvoj a skvalitnenie poskytovaných služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a živý materiál, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v meste, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení mestským zastupiteľstvom.

PRÍLOHY

Zoznam informačných zdrojov

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Žilinskom samosprávnom kraji.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2014): *Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 -2020*.

Mušinka, A., Škobla, D., Hurrle, J., Matlovičová, K., Kling, J. (2014): *Atlas rómskych komunit na Slovensku 2013*. Bratislava: UNDP, 2014. ISBN 978-80-89263-18-9, 120 s.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Rajecké Teplice 2016-2021

Register poskytovateľov sociálnych služieb v Žilinskom samosprávnom kraji.

Štatistický úrad Slovenskej republiky, databáza DATAcube

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

www.cordisjesu.sk

www.datacube.statistics.sk

www.e-vuc.sk

www.rajecke-teplice.sk

Zoznam skratiek

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KPSS	Komunitný plán sociálnych služieb	VÚC	Vyšší územný celok
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ZŤP	Zdravotne ťažko postihnutí
TSP	Terénna sociálna práca	ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

Zoznam tabuliek a grafov

Tabuľka 1: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva Rajeckých Teplíc	12
Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	17
Tabuľka 3: Vývoj nezamestnanosti v meste	19
Tabuľka 4: Štruktúra UoZ podľa veku v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)	19
Tabuľka 5: Štruktúra UoZ podľa KZAM v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)	22
Tabuľka 6: Ciele a opatrenia stratégie rozvoja	38
Tabuľka 7: Harmonogram realizácie opatrení.....	42
Tabuľka 8: Predpokladané finančné náklady na realizáciu jednotlivých opatrení	46
Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov mesta Rajecké Teplice v rokoch 2007 – 2016 (k 31.12.).....	13
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva Rajeckých Teplíc v rokoch 2007 – 2016.....	14
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva Rajeckých Teplíc v rokoch 2007 – 2016	15
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva Rajeckých Teplíc v rokoch 2007 – 2016.....	16
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva Rajeckých Teplíc k 31.12.2016	17
Graf 6: Štruktúra UoZ podľa vzdelania v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)	20
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie v meste Rajecké Teplice (k 31.12.2016)	21
Graf 8: Štruktúra respondentov podľa ekonomickej aktivity	31
Graf 9: Štruktúra respondentov podľa rodinného stavu	32
Graf 10: Sociálne služby, poskytovanie ktorých by malo mesto riešiť prioritne	33
Graf 11: Máte v súčasnosti (resp. existuje predpoklad, že v najbližších rokoch budete mať) nejaký sociálny problém?	34

Dotazník pre obyvateľov

DOTAZNÍK

Vážení obyvatelia Rajeckých Teplíc,

samospráva mesta v súčasnosti pripravuje dokument pod názvom „**Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2017-2023**“, prostredníctvom ktorého chceme dosiahnuť zlepšenie poskytovania sociálnych služieb v našom meste.

V tejto súvislosti sa na Vás obraciame s prosbou o spoluprácu a o vyjadrenie Vašich názorov. Vyplnením uvedeného dotazníka nám pomôžete zistiť nedostatky v doterajšom poskytovaní sociálnych služieb a na základe Vašich názorov a pripomienok získame cennú spätnú väzbu v záujme kvalitnejšieho poskytovania týchto sociálnych služieb v našom meste.

Dotazník je anonymný, poskytnuté údaje budú použité výlučne pre potreby spracovania analýz.

Vyplnené dotazníky prosíme doručiť na mestský úrad do schránky na mestskom úrade, ktorá sa nachádza vľavo pred schodiskom na I. podlažie, do 14. 8. 2017.

Ak pracujete s internetom alebo ak má viacero členov Vašej domácnosti záujem vyplniť tento dotazník, radi by sme Vás **prednostne poprosili o jeho vyplnenie v online podobe**. Digitálnu verziu dotazníka nájdete na web stránke mesta **www.rajecke-teplice.sk**

Pohlavie:

- ☐ muž
☐ žena

Váš vek:

.....: rokov

Rodinný stav:

- ☐ slobodná, slobodný
☐ vydatá, ženatý
☐ rozvedená, rozvedený
☐ vdova, vdovec

Ekonomické postavenie:

- ☐ zamestnanec
☐ študent
☐ dôchodca (starobný, invalidný)
☐ nezamestnaný
☐ podnikateľ, živnostník
☐ žena na materskej dovolenke alebo rodičovskom príspevku

Ste v súčasnosti prijímateľom sociálnej služby?

- ☐ áno
☐ nie

Ak ste prijímateľom niektorej sociálnej služby, aká je Vaša spokojnosť s jej poskytovaním? (napíšte, prosím, akú službu využívate a aká je Vaša spokojnosť na stupnici 1 až 5, kde 1 znamená veľmi spokojný a 5 veľmi nespokojný). Stĺpec Budúcnosť označte krížikom, podľa Vás, ktorá služba je v meste potrebná.

Názov sociálnej služby	Spokojnosť
Terénna opatrovateľská služba (v domácnosti)	
Donáška obedov do domácnosti	
Sociálna posudková činnosť na účely posúdenia fyzickej osoby na sociálnu službu	
Iné služby:	

Vyberte služby, ktorých rozvoj do budúcnosti pokladáte v meste za najdôležitejšie, označte ich v stĺpci „Budúcnosť“ krížikom

Názov sociálnej služby	Budúcnosť
Terénna opatrovateľská služba (v domácnosti)	
Odľahčovacia služba	
Zariadenie pre seniorov (Domov dôchodcov)	
Denný stacionár pre seniorov	
Zariadenie opatrovateľskej služby	
Terénna sociálna práca - pre osoby so zdravotným postihnutím (pomoc pri vybavovaní úradných záležitostí ...)	
Terénna sociálna práca pre rodinu a deti (pomoc pri vybavovaní napr. prídavkov na deti, poradenstvo ...)	
Terénna sociálna práca pre ľudí bez domova (poradenstvo pri vybavovaní úradných záležitostí ...)	

Ak ste prijímateľom niektorej sociálnej služby, uveďte, prosím, s akými prípadnými problémami sa stretávate pri jej využívaní. Popíšte konkrétny problém a ak viete, uveďte aj Vaše návrhy na jeho riešenie.

Máte v súčasnosti (resp. existuje predpoklad, že v najbližších rokoch budete mať) nejaký sociálny problém?

- ☐ problém s mobilitou
- ☐ problém s vykonávaním seba obslužných úkonov (napr. osobná hygiena, obliekanie a pod.)
- ☐ problém so zabezpečením stravy
- ☐ problém so starostlivosťou o domácnosť
- ☐ problém s pracovným uplatnením z dôvodu zdravotného postihnutia
- ☐ problém s vybavovaním úradných záležitostí (spisovanie a podávanie písomných podaní, vypisovanie tlačív, komunikácia s úradmi a pod.)
- ☐ problém s bývaním
- ☐ problém s bežnou komunikáciou s ľuďmi
- ☐ problém z hľadiska spolunažívania v domácnosti (vulgárne správanie rodinných príslušníkov, domáce násilie a pod.)
- ☐ problém s využívaním množstva voľného času
- ☐ problém so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa
- ☐ iný problém:.....

Voľný priestor na Vaše vyjadrenie (máte možnosť napísať akýkoľvek Váš názor, postreh, pripomienku, vyjadrenie a pod. – čokoľvek ohľadom poskytovania sociálnych služieb v našom meste, čo ešte v tomto dotazníku spomenuté nebolo).

Dakujeme Vám za čas, strávený vyplnením tohto dotazníka a za Vaše cenné názory a pripomienky.

VYSVETLIVKY (základných pojmov)

Terénna opatrovateľská služba (v domácnosti)

Vykonáva ju profesionálna opatrovateľka v domácom prostredí, poskytuje sa osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, udržiavania domácnosti a sociálnych aktivitách.

Odl'ahčovacia služba

Poskytuje sa (neprofesionálnemu) opatrovateľovi, ktorý má nárok na 30 dní dovolenky. Vtedy treba opatrovanému zabezpečiť primeranú starostlivosť. Poskytuje sa buď v domácnosti alebo v zariadení pre seniorov, v domove sociálnych služieb, alebo v zariadení opatrovateľskej služby.

Zariadenie pre seniorov (Domov dôchodcov)

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba

- a) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV. v zmysle prílohy č. 3 zák. č. 448/2008 Z. z. „o sociálnych službách“- posudzujú sa úkony súvisiace so stravovaním a pitným režimom, vyprázdňovania močov. mechúra a hrubého čreva, osobnej hygieny, celkového kúpeľa, obliekania, vyzliekania, zmeny polohy, sedenia a státia, pohybu po schodoch, po rovine, orientácie v prostredí, dodržiavania liečebného režimu a potreby dohľadu,
- b) fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Denný stacionár pre seniorov

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie. Zabezpečuje sa 1. pracovná terapia, 2. záujmová činnosť..

Zariadenie opatrovateľskej služby

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby , ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.

Terénna sociálna práca

Je súbor _činnosti vykonávaných sociálnym pracovníkom v prirodzenom prostredí klienta. Úlohou terénneho sociálneho pracovníka je navrhnúť _klientovi kompletný spôsob riešenia jeho problémov a poskytnúť_ mu pomoc pri riešení problémov. Prípadne odporučiť klienta ďalším inštitúciám a odborníkom.